

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

_____ Світлана ЛУТКОВСЬКА

«_____» _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**УПРАВЛІННЯ ТА ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА
ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА**

Рівень вищої освіти	<u>Другий (магістерський)</u>
Галузі знань	<u>20 Аграрні науки та продовольство</u>
Спеціальність	<u>204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва</u>
Освітньо-професійна програма	<u>Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва</u>

Робоча програма навчальної дисципліни *«Управління та законодавче забезпечення виробництва продукції тваринництва»*. Рівень вищої освіти Другий (магістерський), галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальність 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, освітньо-професійна програма Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, 2024 р., 18 с.

Розробник:

Голубенко Т.Л., кандидат с.-г.н., доцент кафедри технології виробництва та переробки продукції тваринництва

Викладачі:

Голубенко Т.Л., кандидат с.-г.н., доцент кафедри технології виробництва та переробки продукції тваринництва

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри технології виробництва та переробки продукції тваринництва

Протокол від «29» липня 2024 року №1.

Завідувач кафедри _____ Тетяна ГОЛУБЕНКО

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні навчально-методичної комісії факультету технології виробництва, переробки та робототехніки у тваринництві

Протокол від «30» липня 2024 року № 1.

Голова навчально-методичної
комісії факультету _____ Людмила КОЛЯНОВСЬКА

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні науково-методичної комісії Вінницького національного аграрного університету.

Протокол від «31» липня 2024 року № 1.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	20 Аграрні науки та продовольство 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва ОПП Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва Другий (магістерський)	Вибіркова		
Атестація – 2		Курс підготовки:		
Загальна кількість годин – 120		2-й		1-,2-й
		Семестр		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 8		3-й		2-,3-й
		Лекції		
		16 год.		4 год.
		Практичні, семінарські		
		14 год.		4 год.
		Лабораторні		
		Самостійна робота		
		90 год.		112 год.
		Вид контролю: залік		

Програма навчальної дисципліни передбачає перезарахування кредитів освітніх компонентів, отриманих студентами, які навчались за програмою академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.

2. Мета вивчення навчальної дисципліни.

Мета викладання навчальної дисципліни – базується на знаннях, що отримані студентами при вивченні особливостей правового регулювання тваринництва (племінної справи, бджільництва, виробництва молока та молочних продуктів, рибництва та рибальства), а також правових гарантій безпеки та якості сільськогосподарської продукції.

3. Компетентності та результати навчання

Освітня компонента «Управління та законодавче забезпечення виробництва продукції тваринництва» спрямована на отримання здобувачами знань у сфері аграрних правовідносин, оскільки підготовка кваліфікованого фахівця передбачає опанування ним певних правових законів, як обов'язкову умову подальшої успішної професійної діяльності.

Як результат вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- стан тваринництва на сучасному етапі;
- шляхи реформування галузі тваринництва в Україні;
- правове забезпечення ідентифікації та реєстрації сільськогосподарських тварин;
- правове регулювання виробництва та використання ветеринарних препаратів у тваринництві.

вміти:

- регулювати інституційно-функціональне забезпечення племінної справи;
- використовувати законодавче забезпечення державної підтримки племінної справи;
- використовувати поняття та юридичні ознаки виробництва молока та молочних продуктів як видів господарської діяльності в агропромисловому комплексі України;
- засвоїти правове регулювання безпеки та якості молока та молочних продуктів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері технології виробництва і переробки продукції тваринництва.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК6. Здатність практично управляти робочими або навчальними процесами у сфері виробництва і переробки продукції тваринного походження, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

СК10. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПРН5. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

ПРН7. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері виробництва і переробки продуктів тваринництва, визначати цілі та завдання, планувати і розподіляти роботи, управляти ресурсами.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

4. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Управління та законодавче забезпечення виробництва продукції тваринництва», як складова частина навчальної програми підготовки студентів зі спеціальності 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва освітнього ступеня «Магістр» ґрунтується на знанні студентів дисциплін: інноваційні технології виробництва продукції тваринництва, моделювання технологічних процесів у тваринництві.

5. Програма навчальної дисципліни

Атестація 1. Управління та правового регулювання галузь тваринництва у сільському господарстві України.

Тема 1. Загальна характеристика управління та правового регулювання галузі тваринництва: тваринництво як галузь сільського господарства; стан тваринництва на сучасному етапі; шляхи реформування галузі тваринництва в Україні; поняття та законодавче регулювання господарської діяльності в агропромисловому комплексі України тваринництво як галузь сільського господарства; стан тваринництва на сучасному етапі; шляхи реформування галузі тваринництва в Україні; виробництво продуктів тваринництва; інвестиції у тваринництво; перелік заходів для стимулювання розвитку скотарства, вівчарства та козівництва; фінансове забезпечення Державної Програми підтримки молочної галузі.

Тема 2. Особливості управління та правового регулювання тваринництва у сільському господарстві України: правове забезпечення ідентифікації та реєстрації сільськогосподарських тварин; правове регулювання виробництва та використання ветеринарних препаратів у тваринництві; правове регулювання виробництва кормових добавок, преміксів та кормів для тварин; правове забезпечення ветеринарно санітарного та епізоотичного благополуччя;

положення про державну реєстрацію ветеринарних препаратів які затверджено постановою Кабінету Міністрів України; обіг та використання в Україні кормових добавок, преміксів та готових кормів.

Тема 3. Управління та правове забезпечення організації племінної справи як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України: правовий статус суб'єктів племінної справи; ліцензування господарської діяльності у племінній справі; інституційно-функціональне забезпечення племінної справи; законодавче забезпечення державної підтримки племінної справи; організація племінної справи у тваринництві; державний реєстр суб'єктів племінної справи у тваринництві; генетична експертиза походження тварин; закон України «Про племінну справу у тваринництві»; державні інспектори з племінної справи у тваринництві.

Тема 4. Законодавче та правове регулювання виробництва молока та молочних продуктів: поняття та юридичні ознаки виробництва молока та молочних продуктів як видів господарської діяльності в агропромисловому комплексі України; правове регулювання безпечності та якості молока та молочних продуктів; законодавче забезпечення державної підтримки виробництва та реалізації молока; закону України «Про молоко та молочні продукти»; особливості перевезення молока та молочних продуктів різними видами транспорту.

Атестація 2. Особливості регулювання безпечності та якості сільськогосподарської продукції в агропромисловому комплексі України.

Тема 5. Управління та правове забезпечення бджільництва як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України: поняття та юридичні ознаки бджільництва як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України; правове регулювання зайняття бджільництвом в Україні; управління та законодавче забезпечення державної підтримки бджільництва; специфіка бджільництва як вид господарської діяльності у АПК України; породне районування бджіл.

Тема 6. Правове регулювання здійснення рибництва та рибальства як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України: поняття та юридичні ознаки рибництва (аквакультури) та рибальства як видів господарської діяльності в агропромисловому комплексі України; особливості правового регулювання переробки продукції рибного господарства; особливості інституційно-функціонального забезпечення рибництва (аквакультури) та рибальства; особливості інституційно-функціонального забезпечення рибництва (аквакультури) та рибальства.

Тема 7. Особливості регулювання безпечності та якості сільськогосподарської продукції: поняття та правові засоби гарантування безпечності та якості сільськогосподарської продукції; правове забезпечення органічного сільськогосподарського виробництва; правове регулювання виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування;

право громадян на безпечність та якість харчових продуктів; виробництво органічної продукції.

Тема 8. Управління та правове регулювання виробництва інших продуктів тваринництва: правове регулювання хутрової і шкіряної продукції; вимоги до виробництва, заготівлі, приймання, зберігання, транспортування й реалізації яєць свійської птиці; правове регулювання шовківництва; вимоги до хутрової і шкіряної продукції; заходи для підвищення ефективності шовківництва.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви	Кількість годин										
	денна форма						заочна форма				
	усього	у тому числі					усього	у тому числі			
л		п	лб	інд	с.р	л		п	лб	інд	с.р.
Атестація 1. Управління та правового регулювання галузь тваринництва у сільському господарстві України											
Тема 1. Загальна характеристика управління та правового регулювання галузі тваринництва	16	2	2			12	16				16
Тема 2. Особливості управління та правового регулювання тваринництва у сільському господарстві України	16	2	2			12	16	2			14
Тема 3. Управління та правове забезпечення організації племінної справи як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України	16	2	2			12	16		2		14
Тема 4. Законодавче та правове регулювання виробництва молока та молочних продуктів	16	2	2			12	16				16
Разом	64	8	8			48	64	2	2		60
Атестація 2. Особливості регулювання безпечності та якості сільськогосподарської продукції в агропромисловому комплексі України.											
Тема 5. Управління та правове забезпечення бджільництва як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України.	14	2	2			10	14				14
Тема 6. Правове регулювання здійснення рибництва та рибальства як виду господарської діяльності в агропромисловому	14	2	2			10	14				14

комплексі України												
Тема 7. Особливості регулювання безпечності та якості сільськогосподарської продукції	14	2	2			10	14					14
Тема 8. Управління та правове регулювання виробництва інших продуктів тваринництва	14	2				12	14					14
Разом	56	8	6			42	56					56
Усього годин	120	16	14			90	120	2	2			116

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	<i>Загальна характеристика управління та правового регулювання галузі тваринництва.</i> Поняття та законодавче регулювання господарської діяльності в агропромисловому комплексі України	2	
2	<i>Особливості управління та правового регулювання тваринництва у сільському господарстві України.</i> Правове забезпечення ветеринарно санітарного та епізоотичного благополуччя	2	
3	<i>Управління та правове забезпечення організації племінної справи як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України.</i> Організація племінної справи у тваринництві	2	2
4	<i>Законодавче та правове регулювання виробництва молока та молочних продуктів.</i> Законодавче забезпечення державної підтримки виробництва та реалізації молока	2	
5	<i>Управління та правове забезпечення бджільництва як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України.</i> Управління та законодавче забезпечення державної підтримки бджільництва	2	
6	<i>Правове регулювання здійснення рибництва та рибальства як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України.</i> Особливості інституційно-функціонального забезпечення рибництва (аквакультури) та рибальства	2	
7	<i>Особливості регулювання безпечності та якості сільськогосподарської продукції.</i> Правове регулювання виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування	2	
	Разом	14	2

8. Самостійна робота

8.1. Види самостійної роботи здобувача

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години (денна/зочна)	Терміни виконання (денна/заочна)	Форма та метод контролю (денна/заочна)
1	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення	30/70	Протягом вивчення дисципліни	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять	20/20	Щотижнево/під час заліково-екзаменаційної сесії	Усне та письмове опитування
3	Підготовка індивідуальних питань з тематики дисципліни	10/10	Щотижнево/під час заліково-екзаменаційної сесії	Усне та письмове опитування
4	Індивідуальні творчі завдання (презентації за заданою проблемною тематикою)	10/0	1 раз на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
5	Підготовка до контрольних робіт та тестування	20/12	2 рази на семестр/під час заліково-екзаменаційної сесії	Тестування у системі СОКРАТ
Разом		90/112		

8.2. Перелік питань для самостійного опрацювання (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна характеристика управління та правового регулювання галузі тваринництва	4
2	Особливості управління та правового регулювання тваринництва у сільському господарстві України	4
3	Управління та правове забезпечення організації племінної справи як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України	4
4	Законодавче та правове регулювання виробництва молока та молочних продуктів	4

5	Управління та правове забезпечення бджільництва як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України	4
6	Правове регулювання здійснення рибництва та рибальства як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України	4
7	Особливості регулювання безпечності та якості сільськогосподарської продукції	4
8	Управління та правове регулювання виробництва інших продуктів тваринництва	2
	Разом	30

8.3. Перелік питань для самостійного опрацювання (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна характеристика управління та правового регулювання галузі тваринництва	8
2	Особливості управління та правового регулювання тваринництва у сільському господарстві України	8
3	Управління та правове забезпечення організації племінної справи як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України	8
4	Законодавче та правове регулювання виробництва молока та молочних продуктів	8
5	Управління та правове забезпечення бджільництва як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України	8
6	Правове регулювання здійснення рибництва та рибальства як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України	10
7	Особливості регулювання безпечності та якості сільськогосподарської продукції	10
8	Управління та правове регулювання виробництва інших продуктів тваринництва	10
	Разом	70

8.4. Орієнтовний перелік тем індивідуальних творчих завдань

1. Поняття та юридичні ознаки племінної справи як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України.
2. Законодавче забезпечення племінної справи.
3. Правовий статус суб'єктів племінної справи.
4. Умови та підстави зайняття племінною справою за законодавством України.
5. Умови та підстави зайняття бджільництвом за законодавством України.
6. Інституційно-функціональне забезпечення бджільництва.
7. Законодавче забезпечення державної підтримки бджільництва.
8. Законодавче забезпечення виробництва молока та молочних продуктів.
9. Правове регулювання виробництва молока.
10. Правове регулювання реалізації молока.
11. Інституційно-функціональне забезпечення виробництва та реалізації молока.
12. Законодавче забезпечення державної підтримки виробництва та реалізації молока.
13. Особливості юридичної відповідальності на порушення законодавства у сфері виробництва та реалізації молока.
14. Правове регулювання використання генетично-модифікованих організмів у процесі сільськогосподарського виробництва.
15. Правове регулювання використання пестицидів та агрохімікатів у процесі сільськогосподарського виробництва.
16. Правове регулювання виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування.
17. Поняття та юридичні ознаки рибництва та рибальства як виду господарської діяльності в агропромисловому комплексі України.
18. Законодавче забезпечення рибництва та рибальства.
19. Інституційно-функціональне забезпечення якості та безпечності сільськогосподарської продукції.
20. Правове регулювання ветеринарної справи в сільському господарстві України.

Завдання для групового проектування

1. Правове регулювання використання пестицидів та агрохімікатів у процесі сільськогосподарського виробництва.
2. Управління та правове регулювання виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування.
3. Особливості юридичної відповідальності на порушення законодавства у сфері безпечності та якості сільськогосподарської продукції.

9. Методи викладання та демонстрування результатів навчання

- Бесіда, співбесіда, пояснення, інноваційні методи з використанням мультимедійних презентацій.
- Опитування та захист тем.
- Тестування
- Перевірка конспектів (реферати)
- Підсумкова контрольна робота (атестація)
- Залік

10. Форми поточного та підсумкового контролю

- Контрольна робота
- Тестування
- Презентації
- Самопрезентації
- Залік
- Взаємоперевірка

11. Критерії оцінювання результатів навчання

11.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали д.ф.н.	Бали з.ф.н.
Атестація 1			
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5	6
2	Участь у роботі на практичних заняттях	5	6
3	Виконання контрольних робіт, тестування	5	10
4	Атестація	10	-
5	Самостійна робота (підготовка питань, винесених на самостійне опрацювання; індивідуальні завдання)	5	13
	Всього за атестацію 1	30	35
Атестація 2			
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5	6
7	Участь у роботі на практичних заняттях	5	6
8	Виконання контрольних робіт, тестування	5	10
9	Атестація	10	-
10	Самостійна робота (підготовка питань, винесених на самостійне опрацювання; індивідуальні завдання)	5	13
	Всього за атестацію 2	30	35
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10	-
	Підсумкове тестування	30	30
	Разом	100	100

11.2. Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	
35-59	FX	не зараховано зможливістю повторного складання
01-34	F	не зараховано зобов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач упродовж семестру за видами навчальної діяльності набрав менше 35 балів, то він не допускається до заліку.

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Участь у дискусіях на лекційних та практичних заняттях, виконання контрольних робіт індивідуальні та групові творчі завдання, тестування	Критерії оцінювання
90-100%	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
75-89%	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст

	теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
60-74%	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
35-59%	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
16-34%	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0-15%	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

12. Методичне забезпечення

Голубенко Т.Л. Навчальна програма з дисципліни «Управління та законодавче забезпечення виробництва продукції тваринництва». Рівень вищої освіти другий (магістерський), галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальність 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, освітньо-професійна програма Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, 2022 р, 16 с.

13. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Лозо В. І. Правове регулювання біотехнології і історії екологічного Законодавства ЄС. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2007. № 7. С. 103-111.
2. Марченко С. І. Окремі правові аспекти рибальства в Україні. Сучасні проблеми аграрного і природоресурсного права: мат. Міжнар. наук.-практ. конф. зб. наук. пр. за заг. ред В. М. Єрмоленка та ін. К.: ІРІДУМ, 2009. С. 258-260.
3. Павлоцька Л.Ф. Основи фізіології, гігієни харчування та проблеми безпеки харчових продуктів. Суми : Університетська книга, 2007. 440 с.
4. Богомолів О.В., Шаповаленко О.І., Сафонова О.М. Управління якістю переробних і харчових виробництв: Навч.посібник. Харків: «Еспада», 2006. 296с.
5. Суперсон Ю. В. Історико-правові аспекти розвитку галузі бджільництва в Україні. Сучасні проблеми аграрного і природоресурсного права: мат. Міжнар. наук.-практ. конф. 2009. С. 113-115.
6. Система НАССР. Hazard Analysis and Critical Control Point. Львів: Леонорм, 2003. 216с.

Додаткова література

1. Дубініна А.А. Методи визначення фальсифікації товарів. К.: Професіонал : Центр учбової літератури, 2010. 270 с.
2. Малигіна В. Основи експертизи продовольчих товарів: навчальний посібник для студентів вузів. К. : Кондор, 2009. 295 с.
3. Романко С. М. Економіко-правовий механізм забезпечення екологічної безпеки сільськогосподарської продукції: автореф. дис. канд. юрид. наук. спец. 12.00.06. Національний аграрний університет. К., 2008. 19 с.
4. Струтинська-Струк Л. В. Правові основи біологічної безпеки в Україні: реалії чи далека перспектива? Екологічне Законодавство України: стан та перспективи розвитку: мат. міжнар. наук.-практ. конф. Право, 2008. С. 149-155.с.
5. Пішак В.П., Радько М.М. Вплив харчування на здоров'я людини. Чернівці: КнигиХХІ, 2006. 499 с.
6. ДСТУ 1.5:2015 Національна стандартизація. Правила розроблення, викладання та оформлення національних нормативних документів. Київ, 2004. 18 с. [Чинний з 2004-07-01]. Київ. (Інформація та документація).
7. ДСТУ 1.8:2022 Національна стандартизація. Правила розроблення Програми робіт з національної стандартизації. Київ, 2022. 25 с. [Чинний з 2023-01-01]. Київ. (Інформація та документація).

8. Сукач М.К. Основи стандартизації: навч. посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. 324 с.

9. Кочубей-Литвиненко О.В. Менеджмент якості та безпеки молочних і молоковісних продуктів. К.: НУХТ. 2020. 91 с.

10. Ігнаткін В. У., Томашевський О. В., Матюшин В. М.. Основи метрології: [Електронний ресурс]: навч. посіб. Запоріжжя: Запорізький національний технічний університет, 2017. 215 с.

Інформаційні ресурси

1. Правове регулювання виробництва сільськогосподарської продукції
https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/9335/1/Pravove_regul_SG_produkcii_2015.pdf

2. Правове регулювання здійснення окремих видів сільськогосподарської діяльності <https://studies.in.ua/pogrbnij-agrarne-pravo/1927-pravove-regulyuvannya-zdysnennya-okremih-vidv-slskogospodarskoyi-dyalnost.html>

3. Забезпечення дотримання правил ЄС щодо виробництва продукції тваринництва та утримання тварин
<https://pulse.kmu.gov.ua/ua/streams/agriculture/2018-substream2-9>

4. Головне управління Держпродспоживслужби
<https://dp.dpss.gov.ua/news/bezpechnist-harchovih-produktiv-odin-z-golovnih-prioritetiv-politiki-yevropejskogo-soyuzu>

5. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів <https://ips.ligazakon.net/document/Z970771>